

BEĞENİLER

Gündelik Hayatta Toplumsal Değişimin Yansımaları

BEĞENİLER

Gündelik Hayatta Toplumsal Değişimin Yansımaları

Editör: Lütü Sunar

Yayın No: XXXX

İlem Kitaplığı: XX

Araştırma Serisi: X

ISBN: XXX-XXX-XXX-XXX-X

X. XXX XXX 2018

Yayına Hazırlık: Mehmet Beydemir

Tashih: Mehmet Tekin

Kapak: Zahid Yıldırım

İç Tasarımı: T.Erdal Kara

© İlem Yayınları 2018

Tüm yayın hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Baskı ve Cilt

Hazar Reklam Matbaacılık

Sertifika No.: 26482

İskitler / Ankara

Telefon: +90 312 278 50 77

ilem
YAYINLARI

Aziz Mahmut Hüdayi M. Halk C. Türbe Kapısı S. No:13 Üsküdar - İstanbul

Tel: 0216 310 43 18 Faks: 0216 310 43 18

www.ilemyayinlari.com - info@ilemyayinlari.com

İlem Yayınları, İLEM (İlmi Etüdler Derneği) ve Nobel Akademik Yayıncılık ortak markasıdır.

BEĞENİLER

Gündelik Hayatta Toplumsal Değişimin Yansımaları

Editör

Lütfi Sunar

ilem
YAYINLARI

Lütfi Sunar

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
TEŞEKKÜR	10
Türkiye’de Beğenilerin Tahakkümü ve Kültürel Eşitsizlik <i>Özgür Arun</i>	13
Türkiye’de Toplumsal Tabakaların Tüketim Kalıpları ve Yaşam Tarzları Üzerine Ampirik Bir İnceleme <i>Lütfi Sunar</i>	49
Toplumsal Değişme ve Müzik Beğenilerinin Dönüşümü <i>Uğur Zeynep Güven</i>	85
Mekân Beğenmek, Hayat Kurmak <i>Köksal Alver</i>	105

Mahremiyetin Dönüşümü	127
<i>Alev Erkilet</i>	
Ölüm Kavramı Ekseninde Estetik ve Beğeni Değişimleri	143
<i>Adem Sağır</i>	
Dizin	181
Yazarlar Hakkında	183

ÖNSÖZ

Modern dünyada beğeniler; sosyal, sınıfsal ve kültürel alanda ve özellikle tüketim olgusu etrafında gerçekleşen tartışmalarda önemli bir yer tutmaktadır. Tüketim kültürü ve tercihler basitçe bir satın alma eyleminin veya kullanımının çok ötesinde toplumsal statü ve kimliği oluşturan unsurlar olarak değerlendirilmektedir. Sosyal yapıdan gündelik hayata, gıdadan giyime, eşyadan barınmaya, boş zaman etkinliklerinden müzik, yemek ve tatil alışkanlıklarına ve sosyal itibardan insan ilişkilerine kadar hemen hemen her meselenin beğeniler ekseninde ele alındığını görmekteyiz. Böyle bir düzlemde beğenilerin, hem toplumsal yapıdan etkilendiğine hem de onu yeniden ürettiğine şahitlik ediyoruz. Bu bağlamda eşya ve tüketim, sembolik

bir karakter kazanarak bir şeylerin üzerini örterken başka şeyleri de açığa çıkarmaktadır. Dolayısıyla onlara yakından bakmak, sosyal olanı kavramak bakımından her zamankinden daha fazla değer içerebilir.

Kültürel hayatın şekillenmesinde son derece belirleyici olan ve varlığını hissettiren tüketim alışkanlıklarına ve tercihlerine yönelik eleştiriler de tüketim kültürüne paralel bir şekilde sıklıkla ve yüksek sesle dile getirilmektedir. Fakat ihtiyaçların toplumsal ve kültürel olarak yaratıldığı, çeşitli pazarlama stratejileri ve reklamlar aracılığıyla insanları esir aldığı, kültürel iktidarın belirleyiciliği veya bir tür hayat tarzının yüceltildiği vurguları, bugün içinde bulunduğumuz mevcut durumu anlamlandırmada yetersiz kalmaktadır. Nasıl olmanız gerektiğini gösteren kültürel hegemonyadan uzaklaşarak, kendini bizzat gösterme imkânı tanıyan farklı bir mecraya doğru seyretmekteyiz. Teknolojiyle irtibatın arttığı ve yaygınlaştığı bugün hemen herkesin dile getirdiği bu “değişim ve dönüşüm” olgusunu vitrinlere bakan değil kendini vitrine taşıyan öznelerin dünyasında olduğumuzun ayırına vararak anlamlandırabiliriz.

Türkiye için kısmen “yeni” olan bu durumun nasıl yorumlanacağını ve anlamlandırılacağını konuşmak üzere İLEM İhtisas Toplum Çalışma Grubu olarak 2016 Bahar döneminde “Beğeniler: Gündelik Hayatta Toplumsal Değişimin

Yansımaları” başlıklı on seminer gerçekleştirdik. Bu seminerler ile gündelik hayatta yaşanan toplumsal değişimin tercihler ve beğeniler üzerinden tartışılmasını hedeflemiştik. Seminerlerde beğeniler; eğlence, moda, müzik, yaşam tarzı, duygular, mekân, beden, estetik ve ahlak gibi birçok farklı yönü ele alındı. Alanında Türkiye’de konu ilk defa bu düzeyde geniş ve uzun soluklu bir biçimde konuşulmaktaydı. Dolayısıyla bu seminer dizisi ile kültürel alanın şekillenişine dair geniş bir ilgi oluşturmaya gayret ettik. Seminerlerin yoğun bir biçimde takip edilmesi ve katılan hocalarımızın arzusu neticesinde bu seminerlerde sunulan bildirileri kitaplaştırmaya karar verdik. Elinizdeki kitap bu bildirilerin altı adedinin gözden geçirilmesi ile meydana çıkmıştır.

Toplumsal değişimin her daim bizi sarmaladığı bir dünyada beğenilerimizin de o kadar sabit olmadığını anlamak ilginç olabilir. Bu sebeple sizi kitabı okumaya ve farklılaşan beğenilerinizi düşünmeye davet ediyoruz.

Lütfi Sunar

Ağustos 2018

TEŞEKKÜR

Elinizdeki kitap gibi belirli bir etkinlik dizisi neticesinde meydana çıkmış eserler çok sayıda kişinin katkısı ve emeği ile şekillenir. İlmi Etüdler Derneği Toplum Çalışma Grubu tarafından organize edilen “Beğeniler: Gündelik Hayatta Toplumsal Değişimin Yansımaları” başlıklı seminer dizisi ve akabinde bu kitap böylesi birçok boyutlu bir katkı ve katılım ile şekillendi.

Evvela semineri organize eden Toplum Çalışma Grubu üyeleri fikirleri ile bizi besledikleri için teşekkürü hak ediyorlar. Ancak en büyük katkı, çalışma grubunun o zamanki sekreteri Sena-nur Avcı Tosun tarafından verildi. İki haftada bir düzenlenen on seminerlik bir diziyi tertip

ve takip etmek gerçekten olağanüstü bir emek gerektirmekteydi. Senanur bu zor vazifeyi hakkıyla yerine getirdiği gibi sıkı takibi ve teşviki ile elinizdeki kitabın ortaya çıkmasında da büyük bir katkı verdi. Bir teşekkür, onun bu katkısı için yeterli olmaz. Ancak kitabın yayımlanmasının mutluluğunun ona yorgunluğunu azaltan bir hediye olacağını ümit ediyoruz.

Öte yandan her biri kendi alanında çok önemli çalışmalar gerçekleştiren hocalarımızın seminerleri vermeyi kabul etmeleri büyük bir özveri idi. Hocalarımız kendi çalışmalarına bir de sosyal beğeniler üzerinden bakmayı kabul edip zor konularda sistemli ve doyurucu seminerler sundular. Levent Ünsaldı, Özgür Arun, Adem Sağır, Köksal Alver, Uğur Zeynep Güven, Erhan Akarçay, Burak Özçetin, Alev Erkilet ve Nazife Şişman'a seminerlere verdikleri katkı için müteşekkirimiz. Seminerlerin bir kitaba dönüştürülmesi fikri ortaya çıktığında bazı hocalarımız değişen koşullarından ve artan meşgalelerinden ötürü bunu gerçekleştiremedi. Ancak yine de altı yazının bu kitapta yer almasını temin edebildik. Hem seminerleri vererek bu önemli konunun ilgi çekmesine vesile olan hem de ekstra vakit harcayarak bu kitabın ortaya çıkmasını sağlayan hocalarımıza ayrı ayrı teşekkür ederiz.

Bir ilmî muhit inşa etmenin tüm gereklerini yerine getiren İLEM, bu seminerlerin ve eserin

ortaya çıkmasına zemin hazırladı. İLEM'in tüm yönetici ve çalışanlarına verdikleri destek için müteşekkirimiz.

Kültürel ve sosyal yaşamı kavramanın merkezinde yer almaya başlayan beğeniler konusu etrafında gerçekleştirilen bu katkının, yeni fikir ve katkıları beslemesi temennisiyle.

Lütfi Sunar
Ağustos 2018